

Les ONG auguren que la meitat d'elles acomiadaran tots els treballadors en pocs mesos

CRÀ'NICA. La Casa Flors Sirera va acollir un debat sobre l'estat de la cooperació a Catalunya. Va participar-hi, a més de representants d'ONG, el director de l'Agència Catalana de Cooperació, Carles Llorens, que va rebre acusacions d'ofegar les ONG per les retallades del govern. La Generalitat també va rebre crítiques per afavorir, suposadament, la violació dels drets humans a l'estranger.

D'esquerra a dreta: Llorens (govern), Alonso (Creu Roja), Llistar (ODG) i Reguant (Justícia i Pau). Foto: Ramon Aran

La Casa Flors Sirera va acollir el tercer debat del cicle de la UOC "**Temps de crisi, temps d'oportunitats**". És el primer que la universitat du a Manresa. Aquesta vegada ha estat el món de la cooperació internacional el que ha passat revista. En concret, l'estat de les ONG catalanes. Les conclusions, gens positives. Els quatre participants, mal que els pesés, no van aconseguir allunyar-se del pessimisme instal·lat en un sector immers en una crisi profunda per manca de finançament.

El debat va comptar amb Carles Llorens, director de l'Agència Catalana de Cooperació; David Llistar, investigador de l'Observatori del Deute en la Globalització; Roger Alonso, representant de Creu Roja Espanyola, i Eulàlia Reguant, directora de campanyes de l'ONG cristiana Justícia i Pau. El va moderar Gisela Miñana, consultora del Màster en Acció Humanitària, que imparteixen la UOC i Creu Roja. Miñana va formular diverses preguntes als debaters.

Mercè Rosich, regidora de Solidaritat de Manresa, en primer terme. Foto: Ramon Aran

Quin és l'estat de la cooperació?

La primera a encetar el col·loqui fou **Eulàlia Reguant**, que va criticar que el model de cooperació vigent no ha resolt les causes d'arrel que provoquen la desigualtat entre els pobles: "Ha generat més assistencialisme, més infraestructures, s'ha basat a tancar forats i no tant a treballar què és el que ha provocat aquestes desigualtats", va etzibar. Reguant va curar-se en salut advertint que la seva "visió crítica" es devia al fet que les ONG, a vegades, "caiem massa en la complaença".

David Llistar també va ser molt crític amb el model. L'investigador, que fixa l'inici de la cooperació tal com s'entén ara amb el Pla Marshall, va defensar que, després de 70 anys, "els resultats potser haurien d'haver estat millors". Llistar, molt crític, va advertir que per a "determinats grups d'interès" la situació havia millorat, "però el món no està millor" que fa 70 anys. L'activista va posar sobre la taula la dada que al voltant de 1.000 milions de persones passa fam per sentenciar que "o bé la cooperació ha estat molt poca cosa, un xiulet en un concert *trash*, o bé competeix amb factors més potents".

La meitat d'ONG catalanes, a punt de desaparèixer

Creu Roja és una ONG amb una gran estructura que li ha permès entomar d'una manera més digna la retallada del 80% de les ajudes de la Generalitat als projectes de cooperació. Aquest any, segons va explicar Llorens, la quantia és de 9 milions d'euros mentre que el 2011 el govern tenia 40 milions a repartir. **Roger Alonso** va advertir que la retallada "implicarà aturar

a llarg termini la cooperació com la coneixem ara". El de Creu Roja, sobretot, va lamentar que la retallada generi "a la contrapart una pèrdua de confiança, que costa molt temps d'assolir".

Llistar, a més d'investigador de l'Observatori, és vocal de la junta de la Federació Catalana d'ONG i com a tal ca dir que el que ha fet el govern "no és una retallada, és una disminució funcional". Llistar va usar el concepte de "jibarització" per voler dir que el govern el que ha fet és tallar els caps del sector de la cooperació, matar-lo. El vocal va explicar que el govern deu diners a les ONG (10 milions d'euros segons ha admès la Generalitat) i que les ONG es van creure les promes del govern que els pagaria "aquests mesos".

Per culpa d'això, "algunes [ONG] han tirat de pòlices de crèdit" i "temen que no cobraran mai". **Llistar** preveu la "tercera gran extinció, no de dinosaures, sinó d'ONG", tot i que "perduraran les grosses com Creu Roja o Intermón". El de la Federació va anunciar que les ONG "aturaran la maquinària per fer-se respectar" perquè "no hi ha més diners de reserves". "La previsió és una extinció massiva de les ONG mitjanes" arran del fet que són les que depenen més del finançament públic, va explicar Llistar, que va posar un termini: "en els propers sis mesos" la meitat d'ONG hauran "de fer fora a tothom". Ell també perdrà la feina. Llistar va bromejar que el sector havia hagut de fer-se expert "en dret laboral". L'investigador troba incomprensible que "hi hagi una retallada del 10 o el 15% als funcionaris i del 80% a la cooperació". **Reguant** va culpar el govern de no voler pensar en les ONG i dedicar-se a altres coses.

Llorens va admetre-li la raó quan va argumentar el descens de la partida de cooperació perquè "una societat responsable és aquella que es preocupa dels qui té més a prop". El representant del govern entén que Catalunya ha de centrar els esforços en la pobresa nacional: "primer els de casa? Potser sí", va concloure tot recordant que 1 de cada 5 nens catalans és pobre.

La bombolla de la cooperació

El director de l'Agència Catalana de Cooperació va assenyalar que els 69 milions d'euros que el govern tenia el 2008 per a cooperació "ens donaven per fer més coses que el que el sector era capaç de digerir". Segons **Llorens**, una ONG "no pot dependre d'una sola institució". El representant del govern va considerar que el sector havia viscut "una bombolla gràcies a uns recursos que, potser, no eren reals" i va admetre, implícitament, que algunes ONG desapareixeran: "són més vulnerables els que no han construït un projecte prou fort".

Per què retallem?

Llorens va justificar la retallada "per les circumstàncies", amb la Generalitat amenaçada d'intervenció "si no reduïm la cooperació". El motiu real que en ple exercici del 2012 el pressupost de l'Agència baixés de 15 a 9 milions va ser pel fet que hi tenen "diners vius perquè no es dediquen a esctructura", és a dir, que si el govern necessita diners, l'Agència en té en metàl·lic perquè els dedica a subvencions. És un organisme d'on és fàcil sostreure calers de forma exprés.

Llorens, però, no va ser del tot elegant a l'hora de legitimar la retallada del 80%: va assenyalar altres departaments de la Generalitat que han retallat tant o més que l'Agència (no estem sols): el director va dir que la Direcció General de Publicacions havia reduït un 95% el pressupost i, sense recordar amb precisió la xifra, sabia que la Direcció General de Carreteres havia aplicat un ajustament similar al de Cooperació. Tot i això, va assegurar que "la Generalitat pagarà" el que deu a les ONG.

Empresa i cooperació són compatibles?

Llorens va encetar un filó del debat: va explicar que l'última cimera avalava el paper que havien de tenir les empreses en els projectes de cooperació internacional. Per contra, **Reguant** va mantenir que "la cooperació en mans d'empreses no hauria d'existir" perquè, segons la directora

de campanyes de Justícia i Pau, "una empresa busca un interès comercial" amb la cooperació, un interès que no prioritzi les persones sinó "el país que hi ha al darrere".

Llorens va defensar que és necessari "assumir el patrocini per continuar finançant projectes de cooperació", en la línia del sector de "trobar nou finançament". El representant del govern va qualificar de "sorprenent" la crítica de la Federació Catalana d'ONG a aquesta obertura al finançament privat, empresarial. El director de l'Agència de Cooperació va acusar les ONG d'hipòcrites perquè, va dir, la majoria estan finançades per empreses. Llorens va lamentar que "és un debat que a Europa no hi és", on va assegurar que ja s'ha acceptat el rol de les empreses en l'ajuda al desenvolupament.

Llistar acusa la Generalitat d'afavorir la violació de drets humans

L'investigador Llistar, autor del llibre **Anticooperación. Interferencias globales Norte-Sur** (Icaria, 2009), va acusar les administracions i, en concret, la Generalitat de contractar empreses vinculades a la **violació dels drets humans**. Un suport econòmic que, segons Llistar, legitima els perjudicis que aquestes empreses puguin causar en determinats països. El director general de Cooperació, **Carles Llorens**, es va mostrar sorprès del que havia dit Llistar i li va demanar que ho aclarís. **Llistar** va respondre a Llorens que la seva ONG, l'Observatori del Deute en la Globalització, va fer un estudi, a petició d'un departament de la Generalitat, per esbrinar les vinculacions dels proveïdors de la Generalitat amb la violació de drets humans.

El director de Cooperació del govern va tenir feina a espolsar-se les dures acusacions de Llistar. Foto: Ramon Aran

Segons Llistar, l'estudi va concloure que la Generalitat "subcontractava béns i empreses sense cap seguretat que no violessin drets humans o poguessin perjudicar a tercers". Llistar va afirmar que van quedar "esgarriats perquè hi havia un gran nombre d'empreses" proveïdores de la Generalitat vinculades a aquesta mena d'accions. L'investigador va assegurar que l'informe no es va arribar a publicar i va assenyalar el BBVA com el "primer fabricant d'armes de l'Estat espanyol". També "una empresa de telèfons francesa amb interessos armamentístics", que, segons Llistar, era una proveïdora de l'Agència Catalana de Cooperació. **El director de l'Agència** va respondre que ja buscava "aquest estudi", que no en coneixia l'existència i va advertir a Llistar que l'acusació al BBVA "era molt greu" i que miraria "això dels telèfons". De tota manera, **Reguant** va indicar que la vinculació del BBVA amb el tràfic d'armes és consultable a la web www.bancaarmada.org, que, efectivament, indica que el BBVA és el banc que més inverteix en aquest sector.

Realpolitik en cooperació

Per als tres debatents vinculats al món associatiu, els mals de la cooperació fins avui ha estat el fet que gran part de l'ajuda oficial al desenvolupament s'ha destinat a uns territoris i no a uns altres en funció, no tant de les condicions de vida concretes, sinó dels interessos geopolítics. **Roger Alonso** va explicar que, darrerament, "s'ha parlat d'una gestió [de les ajudes] orientada als resultats". I va preguntar-se, tot volent dir els països desenvolupats: "qui marca els resultats?". Per **Llistar**, el problema és que "només el 10% de la cooperació espanyola opera en ONG", mentre que la resta és a nivell "bilateral o multilateral" entre l'Estat i els destinataris. Aquesta, segons el de l'Observatori, "té finalitats geopolítiques" perquè "prioritza les finalitats dels donants".

Llistar va ser el més punyent de tots els que van intervenir. Foto: Ramon Aran

Llistar va posar en relleu la contradicció que l'Índia sigui el principal país receptor d'ajudes al desenvolupament i, alhora, sigui un "donant digne": ara mateix el país asiàtic aporta més recursos que l'Agència Espanyola de Cooperació. Un fenomen que només s'explica, segons Llistar, per

l'interès geopolític de l'Índia, un dels BRICS, un dels socis poderosos potencials a comptar-hi de cara al futur. Llistar va alertar que en països com la Xina o l'Índia hi viuen tantes persones riques com a tot Europa i es va preguntar: "hem d'ajudar països que tenen pobres i rics?"

El futur

Llorens li va respondre: cal apostar pel "gran forat de l'Àfrica", és a dir, prioritzar l'ajuda "a la gent que està més enrere", pels territoris on la pobresa sigui més general. En aquest punt del debat, el director de l'Agència va haver de marxar per acudir a un sopar per recaptar fons. Va donar la mà a tots els contertulians, fins i tot a Llistar, malgrat les acusacions. Alonso, de Creu Roja, va preveure que les grans ONG resistiran, encara que també s'hauran "de reinventar". Alonso va criticar que es facin campanyes solidàries a partir del xiulet mediàtic: ara toca Somàlia, demà ens n'oblidem i toca un altre país. "Això té el cost que la solidaritat no arribi al dia a dia", va sentenciar. **Reguant** va concloure que "la cooperació pública està en vies de desaparició" i va fer autocrítica perquè les ONG recuperin suport social: "és culpa de les entitats que la ciutadania no s'hagi mobilitzat perquè ja teníem els diners que volíem", en referència a les subvencions públiques. **Llistar** també va fer de *pitonís*: va preveure "una conversió de les ONG als moviments socials, un augment del discurs" en detriment de l'acció. En clau d'humor, l'investigador va apuntar que el màster de la UOC, en el qual participa, "té menys futur que...".